

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 68:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et center for børnelitteratur.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 9/1 96).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Folketinget har hele tre gange inden for de senere år drøftet spørgsmålet om børne- og ungdomslitteratur. Det drejer sig om beslutningsforslagene med numrene B 61, B 48 og B 6. Forslagene var til første behandling her i salen henholdsvis den 9. februar 1988, den 1. februar 1990 og den 30. oktober 1990.

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning er på mange måder identisk med de tidligere forslag og har helt klart samme formål, nemlig at styrke forskning, dokumentation og formidling vedrørende børne- og ungdomslitteratur.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at jeg er meget enig i, at forskning i litteratur for børn og unge er vigtig. Det gav jeg i øvrigt som ordfører for mit parti allerede udtryk for her i salen, da vi behandlede beslutningsforslag nr. B 61, og denne holdning har jeg som undervisningsminister fortsat.

Så sent som i juni i 1994 efter en konkret henvendelse har jeg da også skriftligt fremført disse synspunkter over for Danmarks Lærerhøjskole. Jeg ser derfor gerne, at området styrkes i Danmark og ikke mindst i disse år, hvor bogen og andre trykte medier vel nok må siges at være trængt af de elektroniske medier.

Jeg finder det naturligt, at Danmarks Lærerhøjskole, som netop har til opgave at udvikle og nyttiggøre den videnskabelige forskning med henblik på folkeskolens tarv, og som i tilknytning til sit bibliotek har en stor børnebogssamling, her får en central plads i en styrkelse af dette forskningsområde.

Derfor synes jeg, det er udmærket at formalisere et samarbejde på området mellem en række forskningsinstitutioner. Hvilken form der er mest hensigtsmæssig for et sådant samarbejde, centerdannelse, netværkssamarbejde eller anden form, det skal jeg ikke blande mig i, men

lade det være op til de interesserede institutioner selv at afgøre. Men uanset valg af samarbejdsmodel så må det, som jeg også i juni 1994 gjorde Lærerhøjskolen opmærksom på, ske inden for de ressourcemæssige rammer, som institutionerne, herunder Lærerhøjskolen, har fået stillet til rådighed.

I henhold til regeringens plan, »Universiteter i Vækst«, så er basisbevillingerne til forskning forøget med 50 mio. kr. årlig for 1996, og som en del af regeringens forskningspakke for 1996 er disse bevillinger yderligere forøget med 40 mio. kr. Og det er årligt fra 1996, således at den samlede stigning i bevillingerne til universiteternes basisforskning udgør i alt 90 mio. kr. årlig fra 1996.

For 1996 er der disse ekstra forskningsmidler, f.eks. er der fordelt i alt 2,3 mio. kr. til Lærerhøjskolen. Med denne forøgelse af forskningsmidlerne har universiteterne fået gode udviklingsmuligheder. Og jeg forudsætter – hvilket da også er præciseret ved udmeldingerne af midlerne i begyndelsen af december 1995 – at universiteterne selv satser på spydspidsområder, etablerer samarbejdsrelationer, herunder centerkontakter mellem f.eks. universiteterne og det øvrige forskningssystem.

Jeg håber med disse bemærkninger at have gjort det klart, at jeg gerne ser en styrkelse af børnebogsforskningen herhjemme og jeg i forbindelse hermed også gerne ser det i form af styrket samarbejde mellem en række forskningsinstitutioner på området. Men valg af samarbejdsmodel må institutionerne selv afgøre, ligesom udgifterne ved samarbejdet må afholdes inden for rammerne af de forskningsmidler, som institutionerne har fået stillet til rådighed.

Og på baggrund af disse synspunkter kan regeringen ikke støtte beslutningsforslaget.

Poul Qvist Jørgensen (S):

Nu har vi jo allerede fået en redegørelse for sagens gang igennem mange år. Jeg kunne i øvrigt ikke genkende til det hele, fordi jeg selv har været ordfører på sagen de gange, den har været oppe her, men det er jo sådan, at faktisk er forslaget endnu ældre end det, vi hørte, idet det faktisk stammer helt tilbage fra 1986, hvor Kulturministeriets arbejdsgruppe om børn og kultur for første gang bragte tanken på bane.

Det blev i første omgang ikke til noget, fordi den daværende borgerlige regering ikke fandt grund til at bruge midler til formålet. Hver gang forslaget har været til behandling, har Socialde-

mokratiet støttet tanken og været villig til at drøfte den konkrete udformning, og det er vi også denne gang, hvor Enhedslisten har taget forslaget op i en lidt anden skikkelse end de andre gange, men med det samme sigte.

Og det sigte, den målsætning, handler jo om, at det er vigtigt at få styrket børns læsning, styrket deres gode læsevaner. For det første fordi vi med stormskridt er på vej ind i informations-samfundet med alt det, som det vil medføre af elektronisk information. Selv om det for nogle børn nok vil være en oplevelse at blive et »future kid«, så er det for os andre væsentligt at fastholde bogen som det primære medie for børn.

For det andet er det af stor betydning for børnekulturen, at den bliver taget alvorligt af det omgivende samfund, og at den bliver et anerkendt forskningsfelt. Et center for børne- og ungdomslitteratur kan blive en drivkraft for udviklingen og give mere vitaminrig åndelig næring for de ikkevoksne læsere.

Men der skal også lige slås et par kendsgerninger fast. Socialdemokratiet ønsker ikke dette institut oprettet for forskernes, lærernes, bibliotekarernes eller pædagogernes skyld. Det skal ikke oprettes, for at vi kan få oprettet nogle flere professorater. Det skal ikke oprettes for at sikre nogle børneinteresserede humanister gode karrieremuligheder. Børnelitteraturcentret skal oprettes for børnenes skyld. Om det bliver en succes eller ej, vil afhænge af, om centret kan blive et omdrejningspunkt for børns interesse for læsning og for deres forbedrede oplevelser med læsning.

Hvis vi samtidig kan opnå, at svage læsere bliver til gode læsere, er meget også nået på det område. Man kan nemlig med rette frygte, at klassedelingen blandt børn i informationstidsalderen kan blive benhård, hvis ikke de får et rimeligt fundament at bygge videre på. Dette fundament hedder evnen til at opfatte og bruge skrevne meddelelser, altså læsning. Vi er enige i, at et sådant center naturligt – helt naturligt – kan indpasses og bør indpasses i den nuværende struktur på Danmarks Lærerhøjskole, og at det kan samarbejde med andre institutioner, der tillige beskæftiger sig med tilsvarende formål, som f.eks. biblioteksskoler, universiteter, seminarier osv.

Hvordan den konkrete opbygning skal være, vil vi gerne drøfte under det kommende udvalgsarbejde, men jeg vil godt tilslutte mig, hvad undervisningsministeren netop sagde og

anførte omkring finansieringen og det enkelte uddannelsessteds prioritering af opgaver. Det må ganske meget lægges ind i det system, som vi kender, og som er det nye, og det vil sige, at det er de enkelte institutioner, der skal finde ud af finansieringen og finde ud af samarbejdet og placeringen af de enkelte dele.

Hans Christian Schmidt (V):

Forslaget formål er at oprette et center for børnelitteratur ved Danmarks Lærerhøjskole, og vi har noteret os, at som begrundelse anføres det, at børn læser dårligere og i mindre omfang end tidligere.

For Venstre har det altid været vigtigt, at skoleelevers – børn og unge i det hele taget – kundskaber sættes i højsædet. Uddannelse er helt afgørende for børns og unges muligheder for at klare sig i et moderne samfund. Og efter Venstres opfattelse er de oplevelser, læsning af bøger kan medføre, selvfølgelig også af stor betydning. Derfor er det efter Venstres opfattelse ærgerligt, at forslaget i højere grad tilgodeser pædagoger, lærere, skolebibliotekarer, bibliotekarer osv. og deres behov end børns og unges behov.

Efter vores opfattelse har vi langt mere brug for initiativer, der styrker elevernes læsefærdigheder. Det drejer sig bl.a. om styrkelse af faget dansk, uddannelse af lærerne, så de får lettere ved at undervise i læsning og i udvælgelsen af de bedste systemer til styrkelse af elevernes læsefærdigheder. Styrkelse af bibliotekernes bogindkøb er et tredje eksempel.

Argumentet om, at da vi er et af de få lande, der ikke har et center, bør vi snarest have et, holder selvfølgelig ikke. Det er en dårlig begrundelse. Og selve organisationen af et sådant center er heller ikke tiltalende: bestyrelse og repræsentantskab virker som et tungt system. Det burde ikke være nødvendigt at oprette sådan et organisationsapparat. Det fjerner simpelt hen opmærksomheden fra det virkelige problem, børns læsefærdigheder.

Forslaget opererer endvidere med ansættelse af 3-4 forskere og bibliotekarer og administrativ hjælp, alt sammen til en udgift på ca. 1½-2 mio. kr. Midlerne vil altså blive brugt til alt andet end en styrkelse af børns læsefærdigheder.

Det er en forkert udvikling, men det er desværre en udvikling, vi for tiden ser i mange andre forslag. Lønninger og administrationsomkostninger i de centrale led stiger i modsætning til de midler, der er til rådighed ude i de decentrale led til de oprindelige formål.

Jeg må derfor på Venstres vegne tilkendegive, at vi ikke kan støtte forslaget.

Karen Højte Jensen (KF):

Intet parti kan vel være imod, at man formidler litteratur til børn og unge. Vi er naturligvis i Det Konservative Folkeparti også optaget af, at børn og unge læser, at man styrker deres læsning i bredeste forstand, som det fremgår af betragtningerne her. Vi mener naturligvis, der er behov for at stimulere børns og unges læsning i en tid, hvor medierne, de elektroniske, optager meget af de unges tid, så vi mener, det er grundlæggende både af hensyn til børns fremtidige erhverv og til det mere fritidsprægede, at de er i stand til at læse og på den måde få gode oplevelser. Vi mener også, at det er vigtigt med forskning.

Men når vi så ser på det konkrete forslag, mener vi, at det er at tage munden for fuld. Vi synes ikke, at tiden er inde til at oprette et selvstændigt center. Vi mener, der er basis for det, der allerede eksisterer for at forske og gøre noget mere på området, uden at vi hermed skal etablere et helt nyt og omfangsrigt center.

Jeg er enig i det, Venstres ordfører sagde, at vi kunne jo starte med at styrke danskundervisningen i folkeskolen. Så var vi kommet et godt stykke ad vejen.

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte forslaget.

Margrete Auken (SF):

Det kan jo næppe undre, at SF støtter forslaget, da det jo nærmest er magen til eller i hvert fald meget tæt på de forslag, som SF tidligere har fremsat. Og jeg synes også, det er godt her at høre, at det lyder, som om der er opbakning. Så vidt jeg kunne høre Socialdemokratiets ordfører, så var vi da meget tæt på.

Det var ikke helt trygt at høre ministeren sige, at det jo stort set var fint, bare de kunne finde ud af det selv. Altså det er jo ikke nok, hvis man siger det på den måde. Der må ligesom komme lidt mere.

Nu vil jeg overlade det til ordføreren for forslagsstillerne at gå ind og kommentere på det, men jeg tænkte jo lidt over, hvad der i grunden ligger i det, ligesom jeg må indrømme, at Venstres ordførers tale overgik simpelt hen mine åndsevner. Jeg kunne ikke forstå, hvad meningen var, når man skulle hjælpe børnene, men ikke måtte have voksne til at gøre det. Det var det, jeg kunne høre, der blev sagt, og det er altså

meget svært at komme børnene til hjælp i de her spørgsmål, uden at det betyder, at der så er nogle voksne, der bliver sat i sving med at gøre det. Jeg tror ikke, de kan selv.

Men i hvert fald er vi meget glade for forslaget, og vi håber som sagt, at det får en lidt bedre gang igennem Folketinget end vores tidligere har fået.

Børne- og ungdomslitteraturen er nemlig hårdt trængt i dag dels af de andre medier, dels af, at folke- og skolebiblioteker er blevet meget sparsommelige og køber langt færre børne- og ungdomsbøger end før. Det betyder bl.a., at en del børne- og ungdomsbøger slet ikke har mulighed for at udkomme.

Dertil kommer, at det er meget begrænset, hvad der eksisterer af børnebogsanmeldere i dagspressen. Det er vanskeligt for forældre og andre, der interesserer sig for området, at få en rimelig information om skidt og kanel i børnelitteraturen samt begrundelser for, hvad der er skidt, og hvad der er kanel.

En væsentlig grund til at gøre noget ud af børns læsning er, at det trods den voksende jungle af kommunikationsmidler er umuligt at klare sig i samfundet – vi kalder det endda informationsamfundet – uden at kunne læse og forstå en tekst. Nogle børn har et meget varieret medieforbrug, og mange læser meget, mens andre børn bruger medierne meget ensidigt, og mange større børn har læsevanskeligheder.

Det er et børnelitteraturcenter naturligvis ikke alene rette op på, men meget kunne vel gøres, hvis man udbyggede og uddybede forskningen på litteraturområdet.

Noget sker der ganske vist. Der forskes en del i læseproblemerne, men der forskes meget lidt i den del af litteraturen, som børn læser i deres fritid. Som der står i bemærkningerne til forslaget, er det vigtigt, at alle, som arbejder med børne- og ungdomslitteratur, og almindeligt interesserede forældre kan indhente relevant information om børns læsning, og det kniber det med i dag. Der sidder en enkelt eller halvanden forsker på Danmarks Lærerhøjskole, der beskæftiger sig seriøst med området, og der nævnes jo altså også, at Sverige og Norge i årevis har haft omfattende børnelitteraturinstitutter, og for Sveriges vedkommende har man i mange år haft et professorat i børnelitteratur.

Kan det, uvist af hvilken grund, ikke lade sig gøre at etablere et selvstændigt børnelitteraturcenter, bør der tages skridt til at oprette et børnekulturcenter med forskning og undervisning i

hele børnekultur- og børnemediaområdet. I et sådant center bør børnelitteraturen have en selvstændig plads og selvstændige forskningsmidler. I Odense er der vist noget under opsejling. Der har man åbent universitet om børnekultur, men sandheden er jo, at på trods af at vi forældre har snakket meget om det, så er der nærmest ingenting.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det var kun en kort bemærkning til fru Margrete Auken, der åbenbart misforstod, eller også har jeg udtrykt mig uklart, at jeg skulle have den holdning, at børn alene kunne lære at læse, og at fru Margrete Auken så havde den indvending, at der skal voksne til at hjælpe til. Der vil jeg sige, det er vi helt enige i. Selvfølgelig skal der det.

Der er bare den forskel på partier, og det er jo rimeligt nok, at i Venstre er vi jo mere til håndværkerne. Vi synes, at vi skal sætte penge ind dér, hvor vi får noget ud af det efter vores opfattelse, omkring lærerne, omkring materialerne, omkring styrkelse af indkøb af bøgerne, og der har vi fuld forståelse for, at et parti som SF synes, at det er mere væsentligt, at man skal ansætte forskere og bibliotekarer og administrativ hjælp, og sådan har vi jo lov til hver for sig at have en holdning til, hvad vi mener bedst kommer børnene til gode. Og det, vi siger her, det er så vores holdning.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Ja, denne her gang var det lidt lettere at forstå, og det vil jeg selvfølgelig takke for, men jeg er ikke mere tryk ved, at Venstre åbenbart mener, at som forskningsområde er det her ikke interessant.

Altså det er jo ikke sådan, så Venstre går ind for, at vi nedlægger forskning i øvrigt inden for humaniora og siger, at dér skal vi bare sørge for, at der er bøger nok og lærere nok rundt omkring i skolerne. Der går jeg ud fra, at Venstre mener, at der skal være forskning. Og det, der er sandheden, er, at der i dag nærmest ingen forskning er i det her område – et stort, betydningsfuldt område. Og så kan man godt sige, at vi kun vil tilgodesee forskere. Ja! På samme måde, som vi tilgodeser forskere inden for undervisningsministerens område i øvrigt, fordi vi mener, det skal komme samfundet til gode.

Og jeg er selvfølgelig ked af, at ministeren ikke vil sige, at vi nu skal prioritere børneområdet. For det har ministeren nemlig ikke sagt. Det har Socialdemokratiet sagt lidt tydeligere. Men jeg er egentlig også noget bestyrret over, at Venstre mener, at det er hamrende lige meget, om man får forsket i det her område.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Ja, det er også Vestres bemærkning, men i øvrigt også De Konservatives bemærkning om, at de ser hellere, at man styrker danskundervisningen i skolerne. Men et af formålene, eller hovedformålet med det her beslutningsforslag er jo netop at give noget ordentligt, give noget godt at læse i, sådan at man får noget ordentlig litteratur i skolerne.

Det er jo ikke kun et spørgsmål om, at der skal være tid til at læse og der skal være mange timer på læseplanerne. Det er utrolig vigtigt, om det har en effekt eller ej, at det er noget godt, man har at læse i. Og det er jo netop det, der er hensigten med det her, gennem forskningen og forfatterskoler og andre ting på Danmarks Lærerhøjskole at være med til at bidrage til, at den børnelitteratur, som rettelig bør indgå i undervisningen, bliver af så høj klasse som overhovedet muligt. Det er jo et væsentligt element i at få en ordentlig danskundervisning.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne ud af forslaget, som er fremsat her, blot citere, at det skal styrke børns og unges læsning. Der vil jeg blot sige: Danmark har god børnelitteratur. Det håber jeg at man ved. Ellers kan et besøg på et bibliotek jo gøre meget ved det.

Og ellers vil jeg sige ud over det, at det ikke er det, som børn har mest behov for nu. De har behov for en direkte indsats på læsefærdigheder. Det viste den undersøgelse, der hed Den grimme Ælling, jo med al tydelighed. Så hvis bare man tager udgangspunkt i den, så er man på rette vej.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg synes, det er lidt frustrerende at høre, at Venstre, hr. Hans Christian Schmidt, men også De Konservative i deres ordførertale var tilbøjelige til at glide over i den grøft, der handler om: Lad os nu tale om det, der ligger lige ved siden

af, og som det her forslag for så vidt ikke handler om, men selvfølgelig er i familie med. Det er klart, for når vi taler om børns læsning og deres læsevne og deres udbytte af læsning, så kan man selvfølgelig ikke pille noget enkelt element ud. Men nu har vi altså i øjeblikket det ene element, som hedder det her institut. Vi har ikke en generel debat omkring læseproblemstillingerne for unge og børn i det her samfund.

Men det kan vel ikke nytte noget, at man begynder at snakke om, hvad der foregår i skolerne, eller hvad man ønsker sig, der skulle foregå i skolerne. Jeg tror, at man kunne opnå en gevinst, hvis vi foranstaltede, at der blev aflagt et besøg på Danmarks Lærerhøjskole. Det er der nogle af os, der har gjort forrige gang og sidste gang, det her var til behandling. Det har hr. Hans Christian Schmidt jo været forskånet for af anciennitetsmæssige grunde, men det kunne vi jo så råde bod på, så vi igen kan få kigget på og få hørt på, hvordan man forestiller sig, de her ting kommer til at hænge sammen. For det er det, det drejer sig om. Ellers har jeg i hvert fald misforstået noget denne her gang.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så går vi videre i ordførerrækken. Fru Elsebeth Gerner Nielsen.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Man kan næsten kalde det paradoksalt, at bogen er trængt af de elektroniske medier. For det store udbud fra de elektroniske mediers side er jo ikke ensbetydende med, at det er blevet mindre vigtigt at beskæftige sig med bogen. Tværtimod er børns læsefærdigheder overordentlig vigtige. Det at kunne læse, det at kunne sætte sig ind i litteratur er blevet vigtigere i vores samfund, og stort set inden for en hvilken som helst uddannelse, som udbydes i dag, er det vigtigt det der med at kunne sætte sig ind i ting; det at kunne læse. Derfor er det et vigtigt område, som dette beslutningsforslag griber fat i.

Men det, jeg ikke kan forstå, er, hvorfor der skal oprettes et nyt center for børnelitteratur. Centret foreslås placeret på Danmarks Lærerhøjskole, som i forvejen har til opgave bl.a. at forske i børnelitteratur. At de skulle kunne løse den opgave bedre ved at oprette et center for børnelitteratur, er jeg langt fra overbevist om. For tiden er slet ikke til nye centre, snarere til matrikelløse netværk og til en styrkelse af uddannelsesinstitutionernes samarbejde på tværs. Danmarks Lærerhøjskole har fået bevil-

get 2,3 mio. kr. af de ekstra forskningsmidler for 1996. Jeg synes, at vi skal lade Danmarks Lærerhøjskole og de øvrige forskningsinstitutioner selv om at finde de bedste vilkår for forskning i børnebogslitteratur. Det vigtige er, at området bliver prioriteret, og det har jeg ikke nogen grund til at tro, at det ikke gør.

Derfor kan Det Radikale Venstre ikke tilslutte sig beslutningsforslaget.

Kim Behnke (FP):

Når man læser selve ordlyden af beslutningsforslaget fra Enhedslisten, nemlig ønsket om, at der skal oprettes et center for børnelitteratur, så kan man jo umiddelbart sige: Jamen det var da måske en meget god idé. Og kigger man i selve beslutningsforslagets tekst på forsiden, så er der jo egentlig heller ikke noget, der er nogen, der kan have noget imod. Det er først, når man slår op i bemærkningerne og konstaterer, at der fra Enhedslistens side jo ud over ønsket om at oprette det her center så også er en anvisning, der går ud på, at det er skatteyderne, der skal betale for det.

Det er altså meningen, at man over de offentlige budgetter skal finansiere det her center, og så er begejstringen i Fremskridtspartiet til at overse. Det er sådan, at vi mener ikke, at de danske skatteydere skal plages yderligere. Der bliver i øjeblikket opkrævet uforskammet mange penge hos de danske skatteydere. En stor del af de penge, der unødigt opkræves, går bl.a. til kulturområdet. Hvis man vil ind og hente yderligere penge hos skatteyderne, ja, så er det nok et af de dårligste områder, man overhovedet kan tænke sig. Men som sagt, selve det at lave sådan et center synes vi er en god idé.

Hvis nu Enhedslisten er så optaget af at få etableret sådan et center for børnelitteratur, hvorfor tager Enhedslisten så ikke et initiativ til selv at få det oprettet? Jeg er sikker på, at når man hører om alle de problemer, der er med, at bogforlagene ikke kan finde tilstrækkelig med kunder, aftagere til deres forskellige udgivelser, ja, så ville Enhedslisten uden problemer kunne få sponsorerat fra bogforlagene. Bogforlagene ville jo være mere end begejstret for at få et sådant center, hvor man kunne forske i børnelitteratur, børnebogslitteratur, hvor man kunne reklamere, man kunne – som der også var en ordfører, der var inde på – sørge for, at der var nogle flere af disse bøger, der blev anmeldt i dagspressen osv. Alt sammen noget, som jo i den grad taler for, at det er forlagene, som skal betale disse aktiviteter.

Når vi har den problemstilling, at mange forældre måske ikke føler, at deres daglige budget kan finde penge til at købe nye spændende bøger til børnene for, ja, så skyldes det måske, at forældrene allerede har afleveret pengene i skat. Når man så vil ud og opkræve yderligere skattemidler for at lave dette center, så er konsekvensen for den enkelte familie jo, at så er der endnu færre penge til at købe litteratur for. Det er jo ikke, fordi forældrene ikke vil købe bøgerne til børnene. De fleste forældre ved, at noget af det, der kan gøre allerstørst lykke hos børn, er nye dejlige bøger. Men det er altså noget, der koster mange penge. Og når man skal prioritere i den daglige husholdning, så fravælger mange forældre jo nye bøger.

Så vi må til det konkrete beslutningsforslag konstatere, at vi synes, det er en dårlig idé, at skatteyderne skal belastes med denne ekstra omkostning.

Så har mange ordførere været inde på diskussionen om, hvorvidt børn i dag læser mere eller mindre, om de bliver fristet af andre tilbud, og dertil er kun at sige, at den bekymring, man i dag gør gældende, er jo fuldstændig parallel med den bekymring, der gjorde sig gældende, dengang Gutenberg opfandt bogtrykkerkunsten. Da var der også nogle, der mente, at det var utrolig skadeligt, hvis folk begyndte at læse. Altså de elektroniske medier og andre ting, som udbydes i øjeblikket, er der ingen grund til at være forskrækket over og have den dybt reaktionære indfaldsvinkel, at det er kun, hvis man sidder og bladrer i en bog, børnene får noget ud af det. De kan få akkurat lige så meget glæde af børnelitteratur, hvis det hentes hjem på Internet, eller hvis de kigger fjernsynsudsendelser andre steder, hvor ting præsenteres. Så det, at tingene er trykt på et stykke papir og pakket ind og kaldt en bog, er ikke i sig selv nogen garanti for, at børnene får noget ud af det.

Tværtimod kunne det jo være sådan – hvis man kan bruge udtrykket indpakningen – at hvis børnene synes, det er mere spændende at læse på en computerskærm eller på en fjernsynsskærm, og de dermed får tilegnet mere litteratur, læser mere, så er det for os at se den helt rigtige fremgangsmåde. Man skal selvfølgelig møde børnene der, hvor de er, frem for at have det dybt konservative synspunkt, at ting absolut skal trykkes, og at det er et problem, hvis ikke der bliver trykt et vist antal bøger hvert eneste år. Det kan vi ikke se. Men skulle det være et problem, så inviterer vi Enhedslisten til sammen

med forlagsbranchen at etablere et sådant center.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne sige tak for den velvillige behandling, som forslaget har fået, især af SF's og Socialdemokratiets ordførere. Ministeren var positiv over for intentionerne, hvis de selv kunne finde ud af det derude, men det, der undrede mig i den forbindelse, var den radikale ordfører, som stort set sagde, at det overhovedet ingen interesse havde og faktisk brugte de argumenter for at gå imod det, som også blev fremført af Venstre og De Konservative. Det står jeg meget undrende over for, men det må vi måske tage fat på.

Hr. Poul Qvist Jørgensens forslag om at foranstalte et besøg derude og se, hvad det er, vi snakker om, tror jeg ville kunne gøre indtryk både på fru Elsebeth Gerner Nielsen og hr. Hans Christian Schmidt, så man kunne se, hvad formålet er med at oprette dette center for børnelitteratur.

Det drejer sig jo netop om at få børns læsefærdigheder styrket, og jeg mener, at det ikke er nok, at de lærer at læse. Når de har tilegnet sig færdighederne, skal der også være god litteratur og gode oplevelser, sådan at man udbygger det. Konkurrencen bliver større dag for dag, ikke mindst fra de elektroniske medier, og det er også det, der gør, at jeg synes, at situationen måske er anderledes, end den har været tidligere. Konkurrencen fra de elektroniske medier bliver i hvert fald større dag for dag, og det er måske det, der kunne være med til at gøre det særlig aktuelt, at man nu skred til handling.

For fjerde gang behandler et flertal nu dette med velvilje, og hvis man opfatter meldingen fra Det Radikale Venstre som en fejltagelse, er der jo faktisk et flertal, der egentlig gerne vil det. Man kan så spørge ministeren, som jo siger, at det er et gammelt forslag, der bliver fremsat gang på gang, om, hvad der egentlig skal til, for at der sker noget. Det var jo ministerens opfattelse, sådan hørte jeg det i hvert fald, at han gerne så det ske, men at det ikke var et ærinde for ham at blande sig i det.

Det kan da godt være, at vi under udvalgsarbejdet og måske også efter et besøg derude kan finde en forsøgsordning, hvor ministeren lokkede med et beløb, måske ikke i den størrelsesorden, vi har skitseret her, og så opfordrede højskolen til at stille et lignende beløb til rådighed. Så lod man en forsøgsordning køre i en

periode, og så er jeg ret sikker på, at det vil fortsætte. Det var måske en udgang på det, og dette beslutningsforslag kunne være med til at få bundet en knude på den stadige fremsættelse af det næsten enslydende forslag.

Så kan man spørge: Hvorfor nu på Lærerhøjskolen? Det er, fordi dér nu er en ekspertise opbygget omkring børnelitteratur, og fordi der også er sket en væsentlig udbygning af biblioteksfaciliteterne derude. Så muligheden for at etablere sådan et center er også væsentlig bedre i dag, end den har været tidligere, og det er også et argument for, at man kunne benytte lejligheden til nu at få sat det i værk.

Så er det også rigtigt, som fru Elsebeth Gerner Nielsen var inde på, at det jo ikke kun er et spørgsmål om at få etableret et center, men også et spørgsmål om at få etableret et center, der netop kan koordinere mange af de aktiviteter, der foregår andre steder, f.eks. blandt skolebibliotekarer, forfattere, på universiteter, sådan at det blev koordineret i en fælles indsats.

Det, jeg til sidst vil sige om økonomien, er så især til ministeren og til Socialdemokratiets ordfører. Jeg tror heller ikke, at der alene bliver tale om en udgift. Af dem, der godt kunne tænke sig at etablere sådan et center, er der også skitseret mulige indtægter ved en forfatterskole, altså med henblik på børnelitteratur, kurser for børnebogsforfattere osv., ting, der i sig selv efterhånden kan være med til at give en indtægtsdækket virksomhed, som også er med til at stabilisere udviklingen. Derfor tror jeg, at det gælder om at finde et politisk flertal og finde de ret beskedne midler i forhold til det, man i øvrigt diskuterer herinde, til at give dette en chance ved at give Lærerhøjskolen en indsprøjtning, så den får lavet forsøg.

Venstres og De Konservatives sådan umiddelbare afvisning har jeg været inde på og også på Fremskridtspartiets.

Jeg mener sådan set, at det ikke alene er de elektroniske medier, der er en trussel for børnelitteraturen og for litteraturlæsning i det hele taget, men da dette forslag var sat på Folketingets dagsorden den tirsdag for nogle uger siden, hvor landet lå begravet i sne, blev det ikke til noget, fordi Folketinget ikke kunne mødes. Det fik et formiddagsblad til på lederplads at omtale forslaget på følgende måde:

»Der er ikke noget, der er så skidt, at det ikke er godt for noget. Folketinget skulle i dag have tygget drøv på et forslag fra Enhedslisten om et center for børnelitteratur. Endnu en måde at få

snablen ned i statspengekassen på og en masse ligegyldige stillinger i det offentlige.«

Bedre reklame kunne forslaget sådan set ikke få. Når Ekstra Bladet på lederplads taler imod et center, der skal styrke børns læsefærdigheder, er argumentationen for vores forslag næsten fuldkommen. Vi kan kun takke Danmarks mest sete blad for denne omtale af et forslag, der netop har til formål at prøve at give børnene et godt alternativ, nemlig god børnelitteratur både i undervisningen og i fritiden.

Efter disse bemærkninger ser jeg frem til udvalgsbehandlingen og forhåbentlig også til et besøg på Danmarks Lærerhøjskole, som kan være med til at give f.eks. fru Elsebeth Gerner Nielsen og hr. Hans Christian Schmidt ny viden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 210: Forslag til lov om ændring af lov om revisionen af statens regnskaber m.m. og lov om statsrevisorerne. (Revision og gennemgang af regnskaber for visse selskaber og virksomheder m.v.).

Af Erling Olsen (S), Ivar Hansen (V), Henning Grove (KF), Margrete Auken (SF) og Kirsten Jacobsen (FP).

(Fremsat 23/2 96).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig: